

Kontaktpersoner i avelsfrågor

Amerikansk cocker spaniel
Karin Linde Klerholm
kennel.rotobjek@outlook.com

Chesapeake bay retriever
Karin Pettersson
073-510 52 51
avel.chesapeake@gmail.com

Clumber spaniel
Kristina Seo Gagnebeck
0733-91 09 00
styrelsen@clumber.net

Curly coated retriever
Jane Edvinsson
0702-27 15 43
jannedvinsson@gmail.com

Cocker spaniel
Ingrid Olsson
0706-79 34 22
avel@cockerklubben.com

Engelsk springer spaniel
Lotta Claeson
0707-70 84 94
styrelsen@springerklubben.org

Field spaniel
Karen Hansen
+47 920 606 08
avel@fieldklubben2022.se

Flatcoated retriever
Maria Skogsberg
0707-19 07 44
avel@frk.nu

Golden retriever
Tezzy Vaerlien
0707-13 11 11
avel@goldenklubben.se

Irländsk vattenspaniel
Annika Åkerman
0706-84 01 07
avel@ssrk.se

Labrador retriever
Lena Karlsson
0736-18 87 94
avel.ansv@labradorklubben.se

Nova scotia duck tolling retriever
Therese Knutsson
0709-70 55 87
avelsansvarig@tollarklubben.se

Sussex spaniel
Annika Åkerman
0706-84 01 07
annika@sugarloaf.se

Welsh springer spaniel
Rigmor Långström
0709-53 43 08
avel@wssk.se
dalsvedens@gmail.com

Avelsansvarig

Annika Åkerman

Kommitté: Eva von Celsing, Anita Norrblom, Lena Widebeck,
Annika Thunfors, Clara Oldenburg, Emma Gustafsson

AGRIA BREED PROFILES – till nytta för aveln

Foto: Eva von Celsing

Text: Annika Forsberg, Agria Djurförsäkring

Agria Breed Profiles, ABP, är ett världsunikt material som speglar hälsostatusen hos våra svenska hundar. För rasklubbar och uppfödare är statistiken ett värdefullt hjälpmedel i aveln för friskare hundar.

Redan 1995 startade kartläggningen av skadestatistik för hundar försäkrade i Agria i samarbete med Svenska Kennelklubben. Drivande i utvecklingen var veterinärerna Brenda Bonnett från Kanada och Agneta Egenvall.

Idag används ABP av rasklubbar för att identifiera hur raserna ska bli friskare och mer hälsosamma. Agrias statistik används även i forskningen vid universitet såväl i Norden som i andra delar av världen.

Den första versionen av ABP publicerades 2002 vilket sammanföll med att SKK startade arbetet med Rasspecifik avelsstrategi (RAS). Den senaste version kom 2019 och omfattar åren 2011–2016. Den innehåller veterinärvårdsprofiler för 180 raser och livprofiler för 60 raser. Målet är att under hösten 2023 lansera versionen för åren 2016–2021.

För att visa vilka slutsatser som kan dras med hjälp av ABP avseende hälsoläget i en ras används här golden

Jakthundsraser drabbas oftare än andra av sårskador i tassar.

retriever. Vi ska se vilka de vanligaste orsakerna är till att en golden går till veterinären och hur golden jämför sig med "alla raser" som ingår i statistiken.

Vanligaste diagnoserna

Vissa diagnoser är vanliga hos många hundraser. Hundar drabbas av en sjukdom eller skada alldeles oavsett ras. De fem vanligaste orsakerna till att hundar oavsett ras uppsöker veterinär är

- kräkning/diarré
- rörelseproblematik
- hudtumörer
- hudskador
- öroninflammation.

Om det är en högre risk för rasen att drabbas jämfört med "alla raser" kan det antingen ha med hundens ras att göra eller med rasens användningsområde. Det sistnämnda gäller för flera jakthundraser där diagnoser som handlar om trauma/skada i många fall dominerar.

Allmänt orienterade

ABP består av tio diagram för ersättning för veterinärvård (morbiditet) och lika många för liv (mortalitet).

Golden söker oftare än andra raser till veterinär för hudproblem.

Av utrymmesskäl publicerar vi bara två av dessa här, nr 5 och 6, och båda avser veterinärvård.

De två första diagrammen i ABP är allmänt orienterande och där framgår att risken är lite högre för att en golden retriever behöver uppsöka veterinär än vad den är för "alla raser". Den relativa risken för en golden att drabbas är 1,2.

En jämförelse mellan könen visar att risken är större att en tik behöver gå till veterinären än vad den är för en hanhund. Samma trend syns i alla raser, men differensen mellan könen är mindre. Medianåldern för den första veterinärvårdshändelsen är 6,2 år för golden och 5,2 för alla raser. Hälften av alla golden hade sitt första veterinärbesök före 6,2 års ålder och hälften efter.

Generella orsaker till veterinärbesök

I två diagram, nr 3 och 4, presenterar ABP generella orsaker till veterinärbesök. Diagnoser är sammanförda antingen beroende på var i kroppen sjukdomen sitter, till exempel mage/

tarm eller sjukdomstyp, till exempel Neoplasi (tumörsjukdomar både god- och elakartade). Först i diagram 5 och 6 med specifika orsaker ser vi de enskilda tumördiagnoserna.

För golden redovisas de 24 generella orsaker som orsakat flest veterinärbesök. För numerärt små raser kan det vara betydligt färre orsaker som redovisas. I topp avseende orsak till veterinärbesök för golden ligger åkommor i mage/tarm, följt av rörelseapparaten, neoplasi, hud och skada. Här framgår också att av dessa är besvär med rörelseapparaten, neoplasi och öron vanligare på golden jämfört med "alla raser".

Det är också en högre risk att en golden drabbas av infektion, problem med öronen och blod/kärl än andra raser. Av dessa diagnoser är det enbart besvär med öronen som drabbar ett större antal golden.

Specifika orsaker till veterinärbesök

I diagrammen 5 och 6 redovisas de specifika orsakerna till besök hos veterinär

Några begrepp att ha koll på
År-under-Risk (ÅUR) är den tid varje hund varit försäkrad under perioden 2011–2016 (hela år). Har den varit försäkrad i ett år genererar den 1,0 ÅUR, hela perioden ger 6,0 ÅUR och tre månader ger 0,25 ÅUR.

Frekvenser anges som antal djur som registrerat en händelse (gått till veterinären eller dött) per 10 000 ÅUR.

Morbiditet handlar om veterinärbesök och vi måste ha betalat ut ersättning till djurägaren för att händelsen ska synas i statistiken. Det betyder att beloppet måste ha överstigit den fasta självrisk. Definition Morbiditet: Antal djur med en eller flera veterinärvårds-händelser (VVH) per 10 000 ÅUR.

Mortalitet handlar om att hunden dött och att en veterinär angivit dödsorsak och vi betalat ut livförsäkringen. Definition Mortalitet: Antal dödsfall per 10 000 ÅUR.

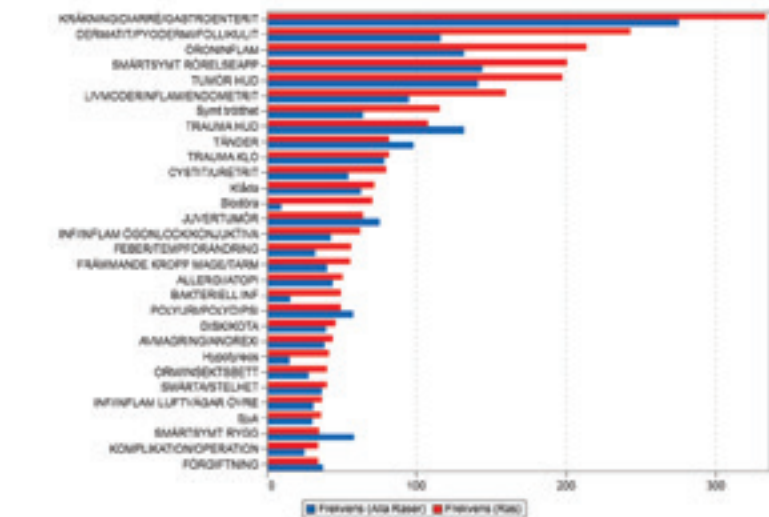
Relativ risk beskriver graden av ökad eller minskad risk för händelser för individer i rasen jämfört med "alla raser". En relativ risk på 2 innebär att risken är dubbelt så hög att rasen drabbas av sjukdomen, skadan eller dödsfallet jämfört med alla "raser". Är den i stället 0,5 är risken bara hälften så stor.

Relativ risk beräknas genom att dividera antal händelser per 10 000 ÅUR för den aktuella rasen med antal händelser per 10 000 ÅUR för "alla raser". Händelser är antingen ett veterinärbesök eller att hunden dött.

En hund som har en eller flera händelser inom samma diagnoskategori räknas bara en gång inom den kategorin men kan förstås finnas med i flera olika kategorier. För att en kategori ska kunna visas måste minst åtta hundar ha fått diagnosen.

Försäkringsvillkor och införsäkringsregler kan göra att en ras ser "bättre/friskare" ut än hur det ser ut i verkligheten. Exempel på undantag för vissa raser i försäkringsvillkoren är kejsarsnitt och luftvägar.

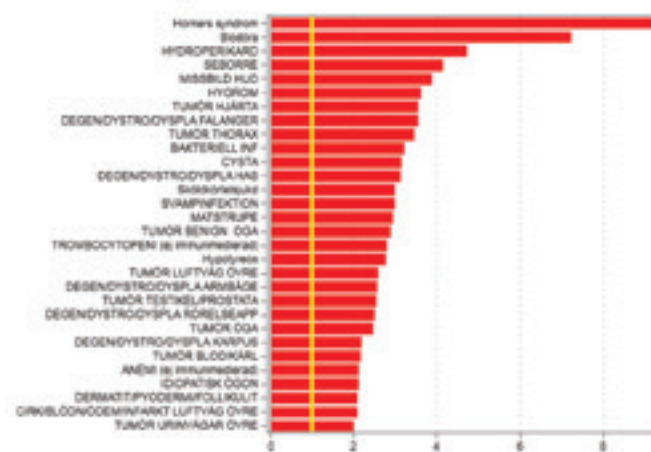
Diagram 5: Morbiditet (per 10 000 ÅUR) för Specifika Orsaker (Nivå 1) – Golden Retriever och Alla Raser 2011-2016

Notera: Kategorier visas endast om minst 8 stycken djur har haft diagnosen.

Agria

Diagram 6: Relativ Risk Morbiditet för Specifika Orsaker (Nivå 1) – Golden Retriever jämförd med Alla Raser 2011-2016

Tolkning: Som för diagram 4.

Notera: Sällsynta åkommor som uppträder sporadiskt kan uppfattas som hög Relativ Risk. Jämför med föregående diagram för att avgöra hur vanlig åkommor är såväl som dess Relativa Risk. Kategorier visas endast om minst 8 stycken djur har haft diagnosen.

Agria

som angetts på kvittot och registrerats i Agrias skadesystem. Det innebär att det inte finns någon mer detaljerad information.

I diagram 5 presenteras de 30 vanligaste orsakerna till att en golden går till veterinären: 26 av dem är sjukdomsdiagnoser och fyra är någon typ av skada/trauma. För raser med få individer kan färre specifika orsaker visas på grund av villkoret att minst åtta hundar ska ha fått diagnosen för att det ska redovisas.

För golden är de vanligaste diagnoserna kräkning/diarré/gastroenterit,

dermatit/pyodermi/follikulit, öroninflammation, smärtsymtom rörelseapparat och tumör hud. I samtliga fall är risken högre för golden att behöva besöka veterinär på grund av dessa diagnoser jämfört med "alla raser". Nästan en tredjedel av diagnoserna är kopplade till någon typ av hudproblematik.

I diagram 6 visas de 30 diagnoserna med de högsta relativa riskerna att drabbas i förhållande till "alla raser". För golden är det bara fyra diagnoser som följer med från diagram 5. Det beror på att det finns diagnoser med en högre relativ risk men där antalet va-

rit lägre så att diagnosen inte kommit med i diagram 5.

Det gula strecket i mitten kallas baslinje för risken hos alla raser. För staplar till höger om den gula linjen är risken högre, för staplar till vänster är risken lägre. Om en diagnos finns med i både diagram 5 och 6 är det förstås något att titta extra noga på, eftersom de då ligger i topp både avseende antal djur som drabbas samtidigt som risken att drabbas är högre jämfört med "alla raser".

För golden ser vi att i diagram 6 dyker det upp ännu fler huddiagnoser men också fler tumörsjukdomar och åkommor kopplade till rörelseapparaten.

Rörelseapparaten

Det finns möjlighet i statistiken att studera diagnoser kopplade enbart till rörelseapparaten: ben, muskler, senor och ligament, så kallade lokomotoriska problem. Det är viktigt att skilja på dessa och skador som handlar om trauma som till exempel en fraktur eller trafikskada. Korsbandsskador räknas trots sitt namn in i kategorin lokomotoriska, eftersom många raser har en ökad risk för att drabbas.

För golden är den vanligaste diagnosen rörelseapparaten ospecificerat följt av diagnoser som rör rygg och armbågar. Den något vaga diagnosen "ospecificerat" kan antingen betyda att veterinären inte specificerat vilken del på hunden det handlar om eller att det finns symptom från två eller flera områden.

När det gäller jämförelser med "alla raser", så är diagnoser rörande armbågen både vanligare och ligger högre i risk för golden.

Registrerad eller oregistrerad

Efter önskemål från ett antal rasklubbar finns även statistik som visar skillnader mellan registrerade och oregistrerade hundar i rasen. I procentsiffran för oregistrerade individer ingår även en del registrerade hundar som av olika anledningar inte fått sitt registreringsnummer noterat i Agrias datasys-

tem. För golden är andelen oregistrerade för låg för att något resultat ska kunna redovisas.

Livprofil visar på dödsorsaker

Livprofilen är uppbyggd på samma sätt som statistiken för veterinärvård. Det som skiljer är att här handlar det om när och av vilken anledning en hund dör. En förutsättning för att hundar ska ingå i statistiken är att Agria har betalat ut livförsäkringen. Livförsäkringen upphör normalt det försäkringsår hunden fyller 10 år, vilket gör att efter den åldern kan dödsorsak inte redovisas i livprofilen. Det är betydligt färre hundar som ingår i livprofilen jämfört med veterinärvårdsprofilen.

Den relativa risken för att en golden dör under försäkringsperioden är 0,85, vilket betyder att risken är mindre än för "alla raser". För golden är det ingen skillnad mellan könen, medan det är en större risk för hanhundar att dö i statistiken för "alla raser". Medianåldern vid dödsfall är hög, 8,1 år för golden jämfört med 7,4 år för "alla raser".

Den vanligaste generella orsaken till att livförsäkringen betalas ut för en golden är neoplasi. Risken för en golden är högre jämför med "alla raser". Neoplasi finns också med bland de fem vanligaste orsakerna till veterinärvård.

Bland specifika orsaker märks att golden är en numerärt stor ras, eftersom det finns 30 olika diagnoser i livprofilen. För flera olika tumörsjukdomar har golden en högre risk jämfört med "alla raser".

När det gäller liversättning för rörelseapparaten avviker inte golden från "alla raser" förutom vad gäller diagnosen armbåge som ligger betydligt högre.

Observandum för hud och tumörer

Sammanfattningsvis kan man säga att golden retriever är en ras som lever längre än genomsnittet och gör sitt första besök hos veterinär senare i livet än medelhunden.

Annika Forsberg har jobbat på och med Agria sedan 1998 och har under de senaste åren föreläst för många rasklubbar. Syftet har varit att lära ut hur man ska läsa och tolka profilerna. Den klubb som vill boka en digital föreläsning kan mejla annika.forsberg@agria.se

De diagnoser som orsakat flest besök hos veterinär är kräkning/diarré/gastroenterit, dermatit/pyodermi/folikulit, öroninflammation, smärtsymtom rörelseapparaten och tumör hud. För samtliga dessa diagnoser är risken högre för att en golden ska behöva besöka veterinär jämfört med "alla raser".

Värt att notera är att en tredjedel av diagnoserna är kopplade till någon typ av hudproblematik. Det framgår också att golden har en förhöjd risk att drabbas av tumörsjukdomar och åkommor kopplade till rörelseapparaten. ■

Fotnot: Beställ Agria Breed Profiles för din ras

* Medlemmar i Agria Breeders Club kan logga in och hämta samtliga rasprofiler på hemsidan.

** Beställs via SKK eller DogWellnet.com

* Beställ från artikelförfattaren annika.forsberg@agria.se